111

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYaSI

"TASDIQLAYMAN"	"KELISHILDI"
___________ (OTM rektori)	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
2020 yil "07" 07	2020 yil "14" 08

Ro'yxatga olindi: № BD-5150700-3.03

2020 yil "14" 08

TURDOSH CHOLG'ULARNI O'RGANISH

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100 000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	150 000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	5150700 – Cholg'u ijrochiligi (xalq cholg'ulari)

Fan/modulg' kodi TCHO'10037	O'quv yili 2020-2021	Semestr 3-8	ECTS-Kreditlar 7	
Fan/modulg' turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 1	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Turdosh cholg'ularni o'rganish	90	120	210
2.	**I. Fanning mazmuni**			

Fanni o'qitishdan maqsad - Turdosh cholg'ularni o'rganish fani cholg'u ijrochisi sifatida mustaqil kasbiy ish faoliyat ko'rsatadigan, turdosh cholg'ularni ijro etish mahoratiga ega kadrlami tayyorlashdan iborat. Talaba turdosh cholg'u ijrochiligi, ansambl, orkestr cholg'ulari, jahon va o'zbek musiqa merosi haqida tasavvurlarga ega bo'l adi.

Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - Turdosh cholg'ularni o'rganish fanini o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Talaba iqtidorini rivojlantirishga imkon darajasida harakat qilishi, uning o'ziga xos jihatlarini to'la namoyon etishi, kom'ozitorlar uslubida ixtisoslashuv cholg'usi ijrochiligiga oid barcha manbalardan foydalangan holda orkestrga asarlarini o'rganish, ansambl, kamer ansambli ijrochiligi repertuarini o'rganish, milliy ijrochilik uslubining qo'llay bilish kabi bilim va ko'nikmalarini namoyish etishi zarur.

II. Asosiy amaliy qism (yakka mashg'ulotlar)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:
I-bo'lim

1-mavzu. Fanning maqsad va vazifalari. O'qish jarayonini to'g'ri tashkil etish. Fan o'rganilishida tayaniladigan asosiy manbalar haqida.

Cholg'u bilan tanishish. Cholg'u haqida tasavvurga ega bo'lish, ijro yo'llarini o'rganish.

2-mavzu: Xalq cholg'ulari ijrochiligi. Bittadan bir oktavalik major va minor gamma, ijro ko'nikmasi hosil qilish. 2 ta har xil xarakterdagi asarlar.

Asarlar tanlashda har bir talabaning shaxsiy imkoniyati xisobga olish. Ijro dasturini tayyorlash

II -bo'lim

3-mavzu: Turdosh cholg'uni o'zlashtirish darajasi, musiqiy qobiliyati, musiqiy bilim doirasi, ijrochilik imkoniyatlari.

Talabalarga o'quv yillar jarayonida awal olgan ijrochilik ko'nikmalarini 'uxtalashtirish va ulami yanada rivojlantirish.

4-mavzu: Sozanda-ijrochilarga qo'yiladigan asosiy talablar. Notalarni varoqdan ravon o'qish, nota matnini aniq, tekis, savodli va erkin ijro etish. Cholg'uda milliy bezaklar. Xalq asarlaridan namunalar.

III -bo'lim

5-mavzu: Sozanda-ijrochilaming umumiy musiqiy-nazariy bilim doirasini kengayish tamoyillari. O'zbek bastakorlar ijodidan asarlar. Har o'quv yilida bittadan bir oktavalik major va minor gammalar, bitta etyud va 1-2 ta har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish. Har bir kursda o'rganilgan cholg'ular bo'yicha bilimlarni o'zlashtirish.

6-mavzu: Taniqli sozanda ijrochilarining ijrochilik an'analarini o'rganish va rivojlantirish. Sahna madaniyati va ijrochilik ko'nikmalarini hosil qilish

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
(Mustaqil ta'lim) o'quv rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi)

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Bir oktavalik major va minor gamma, ijro ko'nikmasi hosil qilish.
2. A''likatura va 'ostanovkani to'g'ri qo'yilgan xolda ijro etish.
3. Turdosh cholg'uda ijro malakasini rivojlantirish va asardagi barcha kamchiliklar ustida ish olib borish.
4. Nota matnini varaqdan ravon o'qish kunikmalarini rivojlantirish.
5. Dasturda ijro etilayotgan asarlarni badiiy obrazi, xarakterini ochib berish.
6. Muayyan cholg'u ijrochiligidagi bezaklar.
7. Asarlar tahlili va ular ustida ishlash
8. Cholg'u uchun yaratilgan maxsus asarlarni o'zlashtirish.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)** - turdosh cholg'usi xususiyatlari; - unda ijro etish uslublari - kontsert amaliyoti *haqida tasavvurga ega bo'lishi;* - yakkanavoz va orkestr ijrochiligida musiqiy-amaliy ko'nikmalarni; - cholg'ular bo'yicha repertuarni o'zlashtirishni; - cholg'uda shtrix, applikaturani aniqlash va tanlashni; - ijro etilayotgan asarlarni uslubini aniqlashni; - ijrochilik repertuarini tanlashni *bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;* xalq cholg'ulari orkestrlarida ijro etish; kontsert tadbirlarida chiqish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak-,*
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • yakkamashg'ulot; • interfaolkeys-stadilar; • taqdimotlarniqilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha dasturni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Q.Nazarov G'illak 2012. 2. M.Toshmuhamedov "Ya.Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 "Musiqa" nashriyoti; 3. A.Amonov "Rubob 'rima uchun xrestomatiya" 2013 "Musiqa" nashriyoti; 4. Tuzuvchi O.Yusu'ova Musiqa ijrochiligi va 'edagogikasi masalalari. Maqolalar to''lami. 8-jild. OOO "Temir yo'lchi" 2014 5. Islomov D. Maxsus cholg'u.T., 2015 u **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston",2017. - 488 b. 2. Mirziyoev Sh.M.Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 32 b. 3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017. 32. 4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi) 5. Q.Usmonov.«Boshlang'ich rubob darsligi». G'.G'ulom nomidagi nashriyot- matbaa ijodiy uyi, T,. 2004. **Axborot manbalari** **Internet saytlari** 1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat 'ortali. 2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi 3. http://www.youtube.com 4. http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musiqa 5. www musika uz 6. http://'ortasound.ru/music-search/musiqa-olami
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb–xunar ta'limi yo'nalishlari buyicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil"14" 08 dagi 3-sonli bayonnomasi bilan ma'qulangan. O'zbekiston Res'ublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "14" 08 dagi 418 - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	**Fan/modulg' uchun mashullar:** B.A.Mirpayazov – O'zDK, "Xalq cholg'ularida ijrochilik" kafedrasi mudiri professor v.b., F.U Karimov - O'zDK, "Xalq cholg'ularida ijrochilik" kafedrasi katta o'qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** Sh.Sh.Shoraxmetov – "Maqom cholg'u ijrochiligi kafedrasi" dotsenti B. Abduraxmonov - Glier nomidagi RIMMAL "Xalq cholg'ulari" bo'limi mudiri